

Już Umieć

Wyprawka logopedyczna: głoska S

Komplet do utrwalania [s] wraz z kartą do różnicowania [s] i [sz] —
mylenie tych dwóch głosek to najczęstszy problem szeregu
syczącego.

Spis treści

1.	Gimnastyka buzi i języka	3
2.	Ćwiczenia oddechowe	5
3.	Głoska [s] w sylabach	6
4.	Głoska [s] w pozycji: nagłos	7
5.	Głoska [s] w pozycji: śródgłos	8
6.	Głoska [s] w pozycji: wygłos	9
7.	Głoska [s] w zdaniach	10
8.	Różnicowanie: [s] czy [sz]?	11

Gimnastyka buzi i języka

Gimnastyka buzi i języka

Zanim dziecko zacznie ćwiczyć konkretną głoskę, język i wargi muszą być sprawne. Te ćwiczenia są dla **każdej** głoski — rób je przed lustrem, po kilka powtórzeń.

Konik

Kłaskaj językiem jak konik — powoli, potem szybciej.

unoszą język do podniebienia

Malarz

Czubkiem języka „maluj” sufit w buzi od zębów do gardła.

uczy podnosić język

Młotek

Stukaj czubkiem języka w wałek za górnymi zębami: „t-t-t”.

przygotowuje do [sz], [r], [l]

Lizanie lodów

Wysuń język i oblizuj wyimaginowane lody z dołu do góry.

wzmacnia język

Wahadło

Dotykaj językiem raz lewego, raz prawego kącika ust.

rozrusza język

Balonik

Nadmij policzki i wytrzymaj 5 sekund, potem powoli wypuść powietrze.

wzmacnia policzki i wargi

Rybka

Otwieraj i zamykaj usta jak rybka — bezgłośnie.

rozluźnia wargi

Uśmiech i całus

Na zmianę: szeroki uśmiech, potem wargi w dzióbek.

ćwiczy wargi do [sz] i [s]

Chomik

Przesuwaj powietrze z jednego policzka do drugiego.

wzmacnia policzki

Szczoteczka

Czubkiem języka „umyj” górne zęby od środka, potem dolne.

uczy panować nad czubkiem języka

Zmęczony piesek

Wysuń język szeroko na brodę i dyszaj.

rozluźnia i spłaszcza język

Liczenie zębów

Dotykaj językiem po kolei każdego górnego zęba.

precyzja ruchów języka

Nasz plan na tydzień

Zaznacz dzień, w którym ćwicyliście:

☐ pon ☐ wt ☐ śr ☐ czw ☐ pt ☐ sob ☐ niedz

Ćwiczenia oddechowe

Ćwiczenia oddechowe

Mowa powstaje na wydechu. Dziecko, które oddycha płytko, urywa zdania i mówi niewyraźnie. Te zabawy wydłużają wydech — wszystkie wyglądają jak zwykła zabawa i o to chodzi.

1. **Zdmuchnij świeczkę** — Weź wdech nosem, powoli dmuchnij na palec trzymany przed buzią — tak, żeby czuć strumień.
2. **Wyścigi papierków** — Zdmuchujcie kawałek papieru po stole. Kto dalej?
3. **Bańki w wodzie** — Dmucharaj przez słomkę do szklanki z wodą — najpierw wolno, potem mocno.
4. **Piórko w powietrzu** — Utrzymaj piórko w powietrzu, dmuchając od dołu.
5. **Wąchanie kwiatka** — Głęboki wdech nosem, długi wydech ustami.
6. **Wiatraczek** — Dmucharaj na wiatraczek raz mocno, raz delikatnie.
7. **Wyścig watki** — Dmucharajcie kulkę z waty po wyznaczonej trasie.
8. **Długie „aaa”** — Wdech nosem i jak najdłuższe „aaa” na jednym wydechu. Licz, ile sekund wytrzymasz.

Zasada: wdech nosem, wydech ustami. Najwyżej 3-4 powtórzenia pod rząd.

Ile wytrzymam?

Zapisujcie, ile sekund trwa najdłuższe „aaa”:

poniedziałek: ..... sekund

środa: ..... sekund

piątek: ..... sekund

Głoska [s] w sylabach

Głoska [s] w sylabach

To krok **przed** wyrazami. Dziecko powtarza sylaby po dorosłym — powoli i wyraźnie. Każdą kilka razy. Dopiero gdy sylaby wychodzą pewnie, przechodzimy do słów.

na początku sylaby

sa

so

se

su

sy

si

na końcu sylaby

as

os

es

us

ys

is

w środku

asa

oso

ese

usu

powtórki

sa sa

so so

se se

su su

Zabawa: powiedz sylabę cicho jak myszka, potem głośno jak lew, potem śpiewająco. Ta sama sylaba, trzy razy — a dziecko się nie nudzi.

Głoska [s] w pozycji: nagłos

Powtórz słowa

Od najkrótszych do najdłuższych. Każde słowo powtórzcie kilka razy — powoli i wyraźnie.

1 SYLABA

- ser
- stal
- staw
- stóg
- stół
- sól
- słoń
- słup

2 SYLABY

- sanki
- soja
- sokół
- sopel
- stolik
- stołek
- sweter
- syrop

3 SYLABY

- salaterka
- samolot
- sałata
- sekunda
- syrena

Głoska [s] w pozycji: śródgłos

Powtórz słowa

Od najkrótszych do najdłuższych. Każde słowo powtórzcie kilka razy — powoli i wyraźnie.

1 SYLABA

- list
- most

2 SYLABY

- ciasto
- deska
- działo
- klasa
- lustro
- masło
- osa
- pasek

3 SYLABY

- listonosz
- parasol
- wesele

Głoska [s] w pozycji: wygłos

Powtórz słowa

Od najkrótszych do najdłuższych. Każde słowo powtórzcie kilka razy — powoli i wyraźnie.

1 SYLABA

- las
- lis
- los
- nos
- pies
- rys
- wóz

2 SYLABY

- ananas
- autobus
- globus
- kaktus
- kompas
- obrus
- tygrys

Głoska [s] w zdaniach

Głoska [s] w zdaniach

Ostatni etap przed swobodną rozmową. Każde zdanie powtórzcie **pięć razy** — zaznaczajcie kratki, żeby dziecko widziało postęp.

1. Sowa siedzi na sośnie.

□□□□□ — zaznacz każde powtórzenie

2. Sanki stoją przy stodole.

□□□□□ — zaznacz każde powtórzenie

3. Staś ma nowy sweter.

□□□□□ — zaznacz każde powtórzenie

4. Pies biega po lesie.

□□□□□ — zaznacz każde powtórzenie

5. Na stole stoi sok.

□□□□□ — zaznacz każde powtórzenie

6. Basia niesie koszyk.

□□□□□ — zaznacz każde powtórzenie

Opowiedz

Ułóż własne zdanie z ćwiczoną głoską:

.....

.....

.....

Różnicowanie: [s] czy [sz]?

Różnicowanie: [s] czy [sz]?

Gdy dziecko potrafi już wypowiedzieć obie głoski, ale w mowie je myli, potrzebne jest **różnicowanie** — słyszenie i pokazywanie różnicy.

1. Posłuchaj różnicy

Te wyrazy różnią się tylko jedną głoską. Powiedz je dziecku po kolei — niech powtórzy i wskaże, który to który.

kos — **kosz**

sok — **szok**

kasa — **kasza**

syna — **szyna**

sale — **szale**

2. Podziel wyrazy

Wytnij albo połącz linią: gdzie słyszysz **[s]**, a gdzie **[sz]**?

sowa

szafa

sanki

szalik

sok

szopa

stół

szyba

sery

sznurek

słoń

szczotka

[s]

[sz]

3. Zdania z obiema głoskami

1. Basia ma szary sweter.
2. Sowa siedzi na szafie.

3. Staś szuka sanek.

Ważne. To materiał do **utrwalania** głoski, którą dziecko już potrafi wypowiedzieć — choćby niepewnie. Samego **wywołania** głoski nie da się zastąpić kartą pracy; to zadanie logopedy. Jeśli dziecko nie umie jeszcze wypowiedzieć głoski w izolacji, ćwiczenie na wyrazach utrwali błędną wymowę.

Karta odpowiedzi

Rozwiązania do kart z tego pakietu.

Gimnastyka buzi i języka — odpowiedzi

Gimnastyka buzi — wskazówki

To ćwiczenia bez „dobrych odpowiedzi”. Kilka uwag praktycznych:

1. Ćwiczcie **przed lustrem** — dziecko musi widzieć swój język.
2. **5 minut dziennie** daje więcej niż pół godziny raz w tygodniu.
3. Rób ćwiczenia **razem z dzieckiem**. Samo pokazywanie palcem nie działa.
4. Jeśli coś nie wychodzi — zostawcie na kilka dni i wróćcie. Nie ćwiczcie „na siłę”.

Ćwiczenia oddechowe — odpowiedzi

Ćwiczenia oddechowe — wskazówki

Bez odpowiedzi do sprawdzenia. Na co zwrócić uwagę:

1. Wdech **nosem**, wydech **ustami** — to podstawa.
2. Wydech ma być **długi i równy**, nie gwałtowny.
3. Maksymalnie **3-4 powtórzenia** pod rząd. Więcej może zakręcić dziecku w głowie.
4. Ramiona mają być opuszczone — jeśli unoszą się przy wdechu, oddech jest za płytki.

Głoska [s] w sylabach — odpowiedzi

Sylaby — wskazówki

Nie ma tu odpowiedzi do sprawdzenia — liczy się poprawna wymowa. Trzy uwagi:

1. To etap **przed** wyrazami. Jeśli w sylabach głoska jeszcze się nie udaje, nie przechodźcie dalej.
2. Powtarzajcie **powoli**. Szybkość przychodzi sama.
3. Najtrudniejsze są zwykle sylaby z „i” oraz te, gdzie głoska stoi na końcu.

Głoska [s] w zdaniach — odpowiedzi

Zdania — wskazówki

Bez odpowiedzi. Jak pracować:

1. Najpierw **Ty** czytasz zdanie, dziecko powtarza.
2. Potem dziecko czyta samo (jeśli już czyta).
3. Na koniec: dziecko mówi zdanie **z pamięci**, patrząc na obrazek albo z zamkniętymi oczami.
4. Jedno zdanie dziennie, ale **kilka razy**. Lepiej jedno dobrze niż sześć byle jak.

Różnicowanie: [s] czy [sz]? — odpowiedzi

Różnicowanie [s] i [sz] — odpowiedzi

---

sowa	[s]
szafa	[sz]
sanki	[s]
szalik	[sz]
sok	[s]
szopa	[sz]
stół	[s]
szyba	[sz]
sery	[s]
sznurek	[sz]
słoń	[s]
szczotka	[sz]

Różnicowanie robimy dopiero wtedy, gdy dziecko potrafi wypowiedzieć **obie** głoski osobno. Wcześniej zadanie tylko utrwała pomyłkę.